

PROJECTE D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA AMB MOTIU DE LES OBRES D'URBANITZACIÓ AL POLÍGON D'ACTUACIÓ 106 ("URBANITZACIÓ ELS EMPERADORS") DEL MUNICIPI DE L'ESCALA (ALT EMPORDÀ)

1. INTRODUCCIÓ I MOTIVACIÓ DEL PROJECTE

Aquest document descriu el Projecte d'Intervenció per tal de portar a terme una tercera fase del procés de control i seguiment arqueològic dels treballs previstos d'urbanització al Polígon d'Actuació UA 106 "Els Emperadors", definit en Pla General d'Ordenació del municipi de L'Escala (Alt Empordà), amb l'objectiu de localitzar, excavar i documentar les possibles restes patrimonials que puguin veure's afectades per les obres.

La urbanització coneguda amb el nom de "Barri dels Emperadors" s'inclou dins del BCIN Ruïnes d'Empúries (ZA-2027) i es situa en la vessant meridional del turó d'Empúries. Es troba delimitada al nord pel límit del recinte arqueològic que avui forma part del Museu d'Arqueologia de Catalunya (Agència Catalana del Patrimoni Cultural); al sud, per un tram de la carretera GI-630 d'accés a l'Escala pel nord del nucli urbà, que forma el carrer Emili Gandia; a l'est pel passeig litoral paral·lel a la platja del Rec del Molí; i a l'oest pel sector no urbanitzable que arriba fins a la carretera GI-623 (Fig. 1).

Fig. 1. Ubicació general del sector afectat per les obres d'urbanització (Font: ICGC)

L'actuació de desenvolupament urbanístic prevista al Projecte d'Urbanització del Polígon d'actuació UA 106 "Els Emperadors" és promoguda per part de l'Ajuntament de L'Escala, segons un sistema de reparcel·lació en la modalitat de cooperació. Les obres previstes consistiran en la instal·lació d'una nova xarxa de serveis (aigua, electricitat, telecomunicació, gas natural) i en la

nova pavimentació i adequació dels carrers que formen la viabilitat interior d'aquest sector occidental del polígon.

Concretament els treballs d'urbanització previstos que motiven la redacció d'aquest Projecte d'Intervenció Arqueològica es desenvolupen en dos subàmbits d'actuació diferenciats del "Barri dels Emperadors" (Fig. 2; Plànols 01 i 02):

Fig. 2. Plànol general del Projecte d'Urbanització del Polígon d'actuació 106 ("Urbanització els Emperadors") de l'Escala (Alt Empordà). Amb una línia vermella s'han indicat els dos subàmbits d'actuació a què es refereix aquest Projecte d'Intervenció Arqueològica.

- 1) **La part oriental del sector del "Barri dels Emperadors"**, a l'est del carrer Puig i Cadafalch (zona de clau 7h del Pla General d'ordenació urbana de l'Escala del 1993) que presenta nombroses preexistències construïdes d'habitatges en una parcel·lació molt atomitzada amb una tipologia d'edificació en filera, amb un sistema de vials més consolidat i amb xarxa de sanejament i xarxa elèctrica soterrada preexistents.
- 2) **La part occidental del sector del "Barri dels Emperadors"** (amb clau 5a al Pla General d'ordenació urbana de l'Escala del 1993), que s'estén a la banda oest del carrer Puig i Cadafalch, el qual en realitat correspon a la carretera GIP-6304 que condueix a l'entrada al conjunt arqueològic. Es tracta d'un sector residencial amb nombroses preexistències construïdes d'habitatges unifamiliars aïllats que arrenquen de la dècada dels anys 60 del segle XX. L'àmbit d'actuació del projecte d'urbanització en aquesta zona queda limitat al sector de terreny destinat a espai viari i delimitat per els límits dels solars o tanques o edificacions existents.

Tot seguit es resumeixen breument les obres d'urbanització previstes, en els dos subàmbits d'actuació a què es refereix aquest projecte, especialment pel que respecta a l'afectació del subsòl, tot remetent al projecte d'urbanització aprovat.

- Als carrers situats a la banda oriental del “Barri dels Emperadors” (carrers de la Palanca, de les Coves, de Julià i de Marc Antoni) el projecte preveu la millora i renovació del sistema de serveis i escomeses existents.
- Al carrer de Puig i Cadafalch, que condueix a l'entrada del conjunt arqueològic, i que disposa ja de totes les instal·lacions urbanes reformades, la intervenció es redueix a la mínima indispensable derivada de la connexió de serveis.
- Al sud, al tram de la carretera Gi-630 que conforma el carrer de l'Ase o Emili Gandia, s'intervindrà únicament a la part de vorera que està clarament dins d'aquest polígon d'actuació.
- Al nord, el carrer de Claudi, per les característiques especials d'aquest vial i el fet que limita amb el recinte arqueològic, mantindrà un caràcter de camí estrictament peatonal amb pavimentació de sauló, tot i que el projecte preveu el pas de canalitzacions de sanejament d'aigües residuals i plujanes.
- Per a la resta de carrers que formen el sistema de viabilitat interior del sector occidental del “Barri dels Emperadors” -de est a oest, el carrer Trajà, el carrer Vespasià, el carrer Domicià i el carrer d'Octavià, connectats transversalment per la prolongació del carrer Neró, el carrer Maximilià i el carrer Juli Cèsar-, que en molts casos tenen una amplada aproximada de 10 m, el projecte preveu un únic carril de circulació de 4,5 m d'amplada, plantejant una secció que en molts punts es separa de l'espai privat tot permetent conservar la majoria de la vegetació existent. En el cas del C/ Maximilià, pel fet de no tenir continuïtat i de ser l'únic vial amb doble sentit, on s'ha optat per una solució de paviment continu amb formigó.

Les obres preveuen l'eliminació de la pavimentació actual, la substitució dels serveis ara existents (electricitat de baixa tensió soterrada, telefonia aèria, aigua potable en fibrociment i pvc) i l'execució de l'ampliació de la xarxa elèctrica, la instal·lació d'una nova xarxa de telecomunicacions soterrada i d'una nova xarxa de canonades d'aigua residual i d'aigua potable.

Els moviments de terres previstos comprenen, d'una banda, la neteja i esbrossada del terreny, l'excavació per a la formació de la caixa o ferm del paviment, l'excavació en desmunt de parts de l'espai viari per tal de condicionar aquest a la rasant definitiva, tal i com es defineix als plànols i a les seccions longitudinals i transversals del projecte.

La secció del carrer tipus contempla una calçada de 4,50 m d'amplada formada de paviment asfàltic format de 2 capes amb un gruix total 10 cm, assentat sobre capes de sotabase de 20 cm i base de 15 cm compactades. A la resta de l'amplada dels carrers, no es preveu l'execució d'una pavimentació dura, sinó superfícies tractades amb terra i la conservació de les franges de vegetació existent o de nova plantació; excepte en algun tram zona de d'aparcament o de pas formada de paviment de formigó de 20 cm de gruix.

D'altra banda, prèviament a la pavimentació, es realitzarà la instal·lació de les noves xarxes de serveis que implicarà la realització de diferents rases, rebaixos i pous, tal i com es defineixen i detallen a la memòria descriptiva i als plànols i les seccions del projecte d'urbanització

- Per a la xarxa de sanejament d'aigües residuals es preveuen rases per a la col·locació de la nova claveguera amb tub de Polietilè – amb canonades d'un diàmetre mínim de 400 mm establert d'acord amb els criteris municipals-, i rebaixos per a la formació de pous de registre, i claveguerons de connexió i escomeses a totes les parcel·les. Aquesta xarxa abocarà les aigües al col·lector d'aigües residuals existent de la carretera GI-630, al sud, i al col·lector d'aigües residuals del carrer Puig i Cadafalch, a l'est. Pel que fa la xarxa

separativa de recollida d'aigües pluvials, es preveu la col·locació de claveguera amb tub de PVC o PE de diàmetre designat al plànol corresponent, i formació de pous de registre, col·locació de caixes d'embornals i reixes interceptores centrals, i connectarà també amb l'abocament actual de les aigües provinents del carrer Puig i Cadafalch.

- Per a la xarxa d'aigua potable es preveu l'excavació de rases per a la retirada de la xarxa actual de fibrociment i de PVC, i per a la col·locació, sobre base de sorra, de la conducció de material i diàmetre designat als plànols corresponents, i altres rebaixos per a arquetes, hidrants, boques de reg així com per a les connexions i escomeses a totes les parcel·les. Concretament en la zona clau 5 s'ha projectat una sola canonada de 125 mm de polietilè en la vorera prevista, i s'executaran els corresponents creuaments per al proveïment d'aigua als diferents solars. La xarxa d'aigua potable d'aquest sector es connecta a la xarxa existent del carrer Puig i Cadafalch, de diàmetre 160 mm.
- Per a la xarxa de subministrament elèctric es preveuen rases per a la instal·lació subterrània de la xarxa de mitja i baixa tensió i subministrament d'energia elèctrica a cada parcel·la, d'acord amb les especificacions que figuren al projecte. Així, a la zona clau 5, la proposta de la companyia elèctrica és la renovació de gran part de la xarxa soterrada de baixa tensió, preveient també noves caixes elèctriques de distribució urbana per a la maniobrabilitat de la instal·lació i per a l'alimentació elèctrica dels habitatges. En el cas de les conduccions sota vorera, el projecte preveu que els conductors es col·locaran en rases amb unes dimensions mínimes de 40 cm d'amplada i 90 cm de fondària per a la MT i 70 cm per a la BT. En el cas de les conduccions sota calçada, els conductors es col·locaran dins de tubs de polietilè envoltats de formigó HM-20 amb un gruix mínim de 30 cm per a la MT i de 25 cm i l'amplada de les rases dependrà del nombre de tubulars; la seva fondària de les rases serà com a mínim de 90 cm per a la MT i de 70 cm per a la BT en guals, i d'1,35 m per a la MT i 1,05 m per a la BT sota calçada.
- Per a la xarxa d'enllumenat públic es preveu també l'obertura de rases per a l'estesa del tub corrugat i el pas del cablejat, la instal·lació i fonamentació de columnes de faroles, d'arquetes en els encreuaments de carrers i la connexió al nou quadre elèctric. La fondària de les rases serà com a mínim de 40 cm sota voreres i de 80 cm en els creuaments de carrers.
- Per a la instal·lació de la xarxa de canalització de gas segons les directrius i indicacions de la companyia distribuïdora, el projecte preveu la realització de rases per tal de poder instal·lar els conductes de gas i connectar totes les parcel·les que formen part de l'àmbit d'actuació del projecte, així com per realitzar les connexions amb la xarxa existent.
- Per a la instal·lació de la nova xarxa de telecomunicacions soterrada, segons directrius indicacions de la companyia subministradora del servei, el projecte determina la realització de rases per tal de poder instal·lar la canalització formigonada prevista amb 2 o 4 tubs de 110 mm, arquetes de creuaments i d'enllaç amb la xarxa existent, i arquetes per a les connexions particulars dels habitatges.
- Es preveu la instal·lació d'una xarxa de reg automàtic per degoteig per a la nova vegetació, que circularà per l'interior de l'espai de paviment verd de la vorera, que anirà connectada a la xarxa de distribució general d'aigua potable, arquetes als punts més alts per a la col·locació de vàlvules de descàrrega, i arquetes de desguàs a cada punt final del sector, connectada a la xarxa de clavegueram. Relacionat amb la xarxa de reg, es dissenya una xarxa de drenatge dels diferents carrers, que comportarà l'excavació de rases per a la col·locació de geotextil, tub de drenatge i capes successives de graves i terres de diferents granulometries per permetre la correcta filtració de l'aigua i per a la connexió als pous de registre o als tubs de plujanes.

D'acord amb les disposicions de la Llei 9/1993, del Patrimoni Cultural Català, i del Decret 78/2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, així com també el que preveu l'article 100bis del propi Pla General d'Ordenació del municipi de L'Escala (Alt Empordà), aquesta actuació urbanística a desenvolupar en un sector de gran interès històric i d'important expectativa arqueològica, va ser autoritzada per part de la Comissió territorial del Patrimoni Cultural de Girona en la resolució (exp. 132/13) de data 13 de setembre de 2013, autorització que quedava condicionada al control arqueològic de tots els rebaixos del subsòl i a l'excavació de les restes que es posin al descobert.

Totes les actuacions arqueològiques (d'excavació preventiva, seguiment i control arqueològic, desmuntatge o cobriment d'estructures, etc.) que es derivin de la urbanització i instal·lació dels nous serveis públics a la urbanització dels Emperadors de L'Escala, han d'estar prèviament autoritzades per part del Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, que també en realitzarà la supervisió, en coordinació amb els tècnics arqueòlegs del MAC-Empúries.

2. ANTECEDENTS I CONEIXEMENT ARQUEOLÒGIC PREVI DEL SECTOR

En època antiga, l'espai que serà objecte d'aquesta actuació urbanística havia estat ocupat per una extensa àrea de necròpolis vinculada a la ciutat romana d'*Emporiae*. Tot i l'important espoli que va patir aquest sector, des del museu d'Empúries es va poder excavar parcialment algunes d'aquestes necròpolis durant els anys 40 i 50 del segle passat, donant una clara visió de la seva importància arqueològica (Almagro 1953 i 1955).

La construcció dels primers habitatges en aquest sector es va realitzar en els darrers anys de la dècada dels 60 del segle XX, produint-se una urbanització més important durant la dècada dels anys 70 (Fig. 4 i 5).

En els anys 80, les construccions es van anar multiplicant amb un escàs control arqueològic dels treballs de construcció. És al llarg dels anys 90 que s'inicien els controls arqueològics regulars en tota la zona, amb una intensificació a partir d'inicis del segle XXI. Les nombroses intervencions realitzades en aquests 30 anys, han constatat la importància arqueològica de la zona (Plànol 03).

Fig. 3. Imatge aèria de l'espai ocupat per la urbanització del barri dels Emperadors, l'any 1957 (Font: ICGC / Cartoteca).

Fig. 4. Imatge aèria de l'espai ocupat per la urbanització, l'any 1976 (Font: ICGC / Cartoteca).

El coneixement arqueològic del sector conegut avui com la “urbanització dels Emperadors” es fonamenta, doncs, en les diverses actuacions arqueològiques realitzades d'ençà els inicis del segle XX i fins a l'actualitat.

Durant la primera meitat del segle passat i malgrat que aquesta zona es trobava fora dels límits urbans de les antigues ciutats grega i romana, la troballa de nombroses restes arqueològiques, sovint associades als treballs agrícoles però també a les recerques clandestines, confirmà la continuïtat del jaciment arqueològic emporità vers tota aquesta zona situada a la part sud del promontori.

L'espoli continuat d'aquest sector, fonamentalment dels cementiris i tombes que permetien recuperar objectes sencers i més valuosos per vendre a antiquaris i col·leccionistes, motivà la realització d'algunes primeres intervencions arqueològiques, que confirmaven l'existència de diverses necròpolis associades als diversos estadis històrics de les ciutats grega i romana. Assenyalarem, a tall d'exemple, les diverses tombes d'inhumació datades entre les darreries dels segles VI i la primera meitat del segle V aC que es localitzaren a les necròpolis Bonjoan (Almagro 1953, 131-216) i Mateu-Granada (Almagro 1853, 219-247, anomenades així d'acord amb els cognoms dels propietaris dels terrenys, probablement associades al desenvolupament urbanístic de la ciutat grega.

Amb posterioritat al segle III aC i coincidint amb la conquesta i el posterior domini romà es constata una intensificació en l'ús d'aquest sector meridional com espai de cementiri, primer amb tombes d'inhumació i, més endavant, amb la progressiva generalització del ritual d'incineració.

La creació de la ciutat romana al segle I aC i el seu posterior desenvolupament durant l'etapa altimperial (segles I-III dC) va comportar l'ampliació d'aquestes antigues àrees de cementiri vers la zona sud-oest del turó, amb les necròpolis anomenades Sabadí, Amfiteatre, Sabadí, Patel, Vinyals (Almagro 1955, 233-256). També cal esmentar la necròpolis Mitjavila, ja parcialment saquejada d'antic, que es trobaria just a l'extrem oest de la urbanització "Els emperadors" (carrers Domicià i Vespasià fins el carrer Neró). En aquest mateix context històric es documenten noves fases d'utilització dels cementiris Bonjoan i Granada, situats més a l'est (aproximadament entre l'actual carrer Neró, l'antic camí d'Empúries i fins a tocar la palestra de la ciutat romana) (Almagro 1955-259-286).

A partir dels darrers decennis del segle XX, la consolidació d'un equip d'arqueologia permanent a la seu d'Empúries del Museu d'Arqueologia de Catalunya, juntament amb el progressiu desenvolupament de l'arqueologia preventiva, ha permès realitzar un major control de les possibles afectacions en el jaciment emporità i, en conseqüència ampliar notablement el coneixement històric de tots aquests sectors periurbans. Aquesta concepció global del conjunt arqueològic es fonamenta en el principi que la realitat històrica no es limita únicament als nuclis grec i romà, sinó que té en compte una major complexitat, de manera que al seu entorn existien també molts altres jaciments que són fonamentals per entendre l'evolució i organització del territori des d'una perspectiva més amplia i diversa. Aquest treball de preservació i de recuperació ha estat fruit de la col·laboració del Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de la Generalitat de Catalunya amb el MAC Empúries i també amb l'ajuntament de l'Escala.

Aquesta tasca, que ha continuat fins avui, s'ha materialitzat en unes 50 intervencions arqueològiques, de característiques i naturalesa diverses (Plànol 03). La majoria d'aquestes intervencions han anat vinculades a simples seguiments relacionats amb la millora o reparació de la instal·lació elèctrica i, fonamentalment, a la construcció o reforma d'habitatges i, més darrerament, també de piscines. En aquelles parcel·les de nova edificació, sovint s'han realitzat treballs de prospecció i de diagnosi prèvia, realitzant diverses cales per conèixer i delimitar possibles afectacions del jaciment arqueològic amb anterioritat a l'inici de les obres. En d'altres ocasions, i sobretot per treballs de poca entitat, s'ha optat per fer el seguiment arqueològic de les rases que comportaven una afectació del subsòl.

La irregular conservació de restes arqueològiques, així com l'espoli sofert molt anys abans, no ha impedit, però, que en determinades zones es poguessin dur a terme diverses excavacions en extensió, que han permès recuperar zones intactes dels antics cementiris o també descobrir altres restes de murs associades a establiment periurbans, ja sigui d'ús domèstic o productiu.

Pel que fa les zones d'ús funerari assenyalarem l'excavació, a la banda est del carrer Puig i Cadafalch, de la necròpolis Granada, situada a les parcel·les F, G, H i I (extrem est del carrer Neró, així com el vial de servitud de pas, fins a l'antic camí d'Empúries o C/ de les Coves) (Plànol 03). Les successives intervencions realitzades (2002, 2006, 2012 i 2013) permeteren recuperar entorn d'un centenar de tombes, associades tant al ritual d'inhumació com també d'incineració de les diferents etapes històriques d'aquest cementiri, i alguns monuments funeraris o mausoleus.

Igualment rellevants són les troballes realitzades a la zona nord-oest de la urbanització (carrer Domicià), on a més d'algunes tombes d'incineració es documentaren diferents restes corresponents a monuments funeraris, de planta quadrada o rectangular, associades a les denominades necròpolis Mitjavila i de l'amfiteatre (Plànol 03). La localització d'aquestes evidències permet plantejar la hipòtesi que en aquest sector hi passava una antiga via o camí que anava a parar directament a la porta meridional de la ciutat romana i que, al llarg del seu traçat, s'hi varen construir diversos mausoleus, buscant així una major visibilitat i notorietat. La presència d'aquestes restes obliga a prospectar de forma més acurada aquesta part nord del carrer Domicià així com també de la seva continuació vers el carrer de la Muralla fins la cruïlla

amb el carrer Puig i Cadafalch. La seva proximitat amb alguns dels edificis situats a l'exterior de la ciutat romana, com l'amfiteatre i la palestra, i per tant de més altes expectatives arqueològiques aconsellen fer una diagnosi més profunda abans de començar els treballs d'urbanització.

Pel que fa a les restes de construccions d'època antiga esmentarem les intervencions arqueològiques realitzades en diferents solars i carrers de l'extrem sud-est de la urbanització (carrer del museu o Puig i Cadafalch, carrer de l'Ase o Emili Gandia (2002, 2003, 2005, 2006 i 2010), datades entre els segles I-III i també a l'etapa tardoantiga (segles VI-VII). La notable superfície que ocupen aquestes estructures aconsella realitzar una diagnosi o prospecció arqueològica prèvia més intensa a la zona de confluència entre el carrer de les Coves i el carrer Puig i Cadafalch. Més a l'oest, al núm. 18 del carrer de l'Ase o carretera GI-630 es documentà una antiga pedrera.

3. PLANIFICACIÓ INICIAL I RESUM DELS RESULTATS DE LES INTERVENCIONS PREVENTIVES I DE SEGUIMENT JA REALITZADES

Prèviament a l'inici de les obres d'urbanització, es va redactar un primer Pla general d'intervenció, consensuat entre els tècnics el Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de la Generalitat de Catalunya a Girona, el MAC Empúries i l'Ajuntament de l'Escala, atesa l'entitat del procés de recerca preventiva i de seguiment arqueològic necessari per a la localització i documentació de les possibles restes patrimonials que puguin veure's afectades per les obres. En el pla d'intervenció arqueològica a realitzar es varen definir dos tipus d'actuacions ben diferenciades:

- 1. Intervenció arqueològica preventiva consistent, d'una banda, en la realització de treballs d'excavació en les zones amb major expectativa arqueològica: el tram nord del carrer Domicià entre el carrer Neró i el carrer Claudi, i la continuació d'aquest carrer fins al carrer Puig i Cadafalch. En el primer d'aquests espais, les intervencions realitzades anteriorment havien documentat la presència d'un espai de necròpolis amb petits monuments funeraris ja que correspon a un dels antics eixos d'accés a la ciutat romana i, per tant, que articulava l'espai de necròpolis. El carrer Claudi, d'altra banda, es troba molt proper a l'edifici de la palestra i a possibles restes vinculades a l'espai suburbà de la ciutat romana. L'excavació es va preveure efectuar-la a manera de rasa continua, en tota l'amplada del carrer que fos possible (en funció dels serveis existents) i fins a arribar a la roca natural, per tal de documentar la presència o absència de restes arqueològiques. L'obertura del subsòl es preveia fer-la tant mecànicament com de forma manual en els llocs i en les cotes on es confirmés la presència de restes arqueològiques. La opció de realitzar aquesta rasa contínua en una zona d'alta expectativa arqueològica es va considerar la millor opció per tal de facilitar les obres posteriors, perquè permetria documentar i, si calgués, excavar les restes arqueològiques de forma molt més ràpida i sense entorpir les obres una vegada s'hagin iniciat, estalviant així futures interrupcions i possibles increments dels costos econòmics.

D'altra banda, el pla inicial d'actuació va establir la realització de tot un seguit de rases transversals de caràcter més puntual per a la prospecció de tot l'espai de la trama viària de la urbanització del Barri dels Emperadors. Aquestes rases havien de cobrir transversament tota la amplada del carrer, i fer aproximadament 150 cm d'amplada. En el cas de que la realització de qualsevol d'aquestes rases transversals tingués com a resultat la localització d'evidències arqueològiques, aquestes haurien de ser delimitades ampliant, si s'escau, la superfície de la rasa, i excavades en la seva totalitat, tal i com preveu el Decret 78/2002 de

protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, i com es recull en la resolució de la Comissió territorial de Patrimoni (exp. 132/13).

- 2. Control arqueològic de tots els rebaixos del subsòl previstos en el projecte i de totes les rases a realitzar per part de l'empresa adjudicatària de les obres d'urbanització, per al soterrament de les diverses xarxes de serveis i per a la nova pavimentació en cada un dels carrers.

L'execució de dues primeres fases dels treballs d'urbanització del sector del "Barri dels Emperadors", entre abril de 2025 i juny de 2026, ha comportat la realització del preceptiu control i seguiment arqueològic i també de les intervencions més extensives d'excavació que, amb un caràcter preventiu, ja estaven definides en el pla d'Intervenció previ a l'inici de les obres que a dalt s'ha esmentat, tot permetent l'ampliació del coneixement d'aquest sector. Tot seguit es resumeixen els resultats d'aquests treballs i les restes documentades, així com la seva interpretació preliminar:

- 1) A la **part oriental del sector del "Barri dels Emperadors"**, a l'est del carrer Puig i Cadafalch (zona de clau 7h del Pla General d'ordenació urbana del 1993) es van iniciar, a l'abril de 2025, els treballs d'obertura de cales i rases prèvies a la instal·lació dels nous serveis, concretament a la zona situada més a l'est del polígon, a l'entorn del carrer Palanca. Això va motivar uns primers treballs de seguiment arqueològic, que varen ser objecte d'una adjudicació independent i prèvia als treballs que es descriuen en aquest projecte.

El seguiment dels diferents moviments de terres ja executats en aquesta zona va permetre documentar diversos resultats positius a nivell arqueològic, que s'esmenten breument:

- En una de les cales de localització de serveis realitzades al carrer de les Coves es van documentar restes d'una estructura muraria, segurament d'època moderna, que podria formar part de l'antic parcel·lari agrícola
- En les rases realitzades a la intersecció del carrer de la Palanca amb el carrer de Marc Antoni es van documentar dos trams d'una sèquia preexistent d'època contemporània; restes d'una estructura construïda que podrien pertànyer a un mur de contenció que limitaria amb l'entorn pantanós del Rec del Molí; a més d'un tram de camí pavimentat amb un nivell de terra molt compactada barrejada amb pedres i fragments de materials constructius i de ceràmica de cronologia romana. Aquest darrera evidència es pot atribuir a l'anomenat 'Camí d'Empúries', d'origen antic però que va mantenir-se fins a èpoques recents, concretament fins a la urbanització d'aquest sector en el segle XX.

- 2) A la **part occidental del sector del "Barri dels Emperadors"** (zona de clau 5a del Pla General d'ordenació urbana del 1993), que s'estén a la banda oest del carrer Puig i Cadafalch, i amb caràcter previ a l'inici de les obres d'urbanització, els coneixements precedents sobre la realitat històrico-arqueològica d'aquest sector suburbà al sud de la ciutat romana d'Empúries van motivar la realització de les actuacions preventives previstes en el Pla inicial d'intervenció abans esmentat, concretament als carrers Claudi, Vespasià i Domicià, i ha consistit en l'excavació de grans rases continues al llarg d'aquests carrers.

Els treballs s'han realitzat mitjançant una màquina excavadora, sota estricte control arqueològic, tenint cura de la localització de nivells i estructures arqueològiques. Aquests treballs s'han completat amb la corresponent excavació manual del conjunt d'estructures i nivells arqueològics documentats.

Els moviments de terres realitzats fins avui al llarg del traçat dels tres carrers esmentats (c/ Claudi, Vespasia i Domicià) han posat al descobert tot un seguit de restes arqueològiques compreses, a nivell cronològic, entre l'època romana i l'època moderna.

En primer lloc cal esmentar la documentació, en les tres zones explorades, de diverses estructures muraries d'època moderna relacionades amb la delimitació parcel·l·ària i els camins existents en aquest sector amb anterioritat a la definició dels actuals carrers i la construccions d'habitatges des dels anys 60 del segle passat.

- En el cas de la rasa contínua excavada en el c/ Claudi, el mur documentat es va localitzar a la banda sud, al llarg de tota l'extensió d'aquesta via. L'estructura consisteix en un gran mur d'orientació oest - est constituït per vàries filades de blocs de pedra de diferent mida i forma, lligats entre si amb terra i amb restes molt disgregades de morter de calç. L'aparell mostra la reutilització de materials constructius i fragments ceràmics de cronologia romana. El mur es recolza directament sobre el subsol geològic o bé, més a l'oest, sobre una anivellació antròpica, també amb materials romans associats. Cal afegir també la localització, a l'extrem oest del carrer, d'una porta tapiada definida per dos brancals formats per blocs més grans de pedra, que havia donat accés a l'interior d'una finca o parcel·la, situada al sud. Al llarg de la cara nord de l'estructura es va documentar parcialment una capa de sorres compactades, amb alguns materials ceràmics, que correspondria al nivell de circulació d'un camí.

El mur de l'anterior parcel·lació documentat en el c/ Claudi es perllongava en direcció oest en la continuació de l'anomenat "Camí de les Muralles", fora ja de l'àmbit d'actuació de les obres d'urbanització.

- En el cas del c/ Vespasià, l'obertura de la primera cala transversal de prospecció prevista va permetre constatar una nova estructura muraria, perpendicular i vinculada al gran mur localitzat al llarg del c/ Claudi, i que, per tant, també pertany a xarxa parcel·l·ària que definiria el paisatge agrícola d'aquesta zona durant l'època moderna. Aquest fet va motivar l'excavació d'una rasa continua al llarg de l'eix central del c/ Vespasià amb l'objectiu de descobrir també en extensió aquesta estructura, que havia servit de mur divisor entre dues finques. Orientada de nord a sud, les seves característiques constructives són similars a les descrites anteriorment, amb la particularitat de que el tram central i sud del mur presenten, en aquest cas, una major amplada.
- En el cas del c/ Domicià, les estructures d'època moderna documentades corresponen a dos grans murs paral·lels, de similars característiques constructives a les de les estructures localitzades al c/ Claudi i al c/ Vespasià. Aquests dos murs delimiten el traçat d'un anterior camí orientat de nord a sud, fins ara documentat sota el terç nord d'aquest carrer. Tant al mur oest com a l'est s'han localitzat portes definides per brancals, que donarien accés a les diferents parcel·les situades a llevant i a ponent del camí.

L'excavació de la rasa continua realitzada al c/ Domicià va permetre confirmar que les estructures pertanyents a l'antic parcel·lari de la zona i a la delimitació de l'anterior xarxa de camins s'assentaven sobre restes arqueològiques de cronologia romana. Concretament s'han localitzat restes de diverses estructures funeràries situades a la meitat oest del carrer. L'alta expectativa de trobar-hi restes d'aquest espai de necròpolis ja es preveia, atesos els resultats d'anteriors intervencions arqueològiques efectuades amb motiu d'obres en algunes de les parcel·les adjacents (Plànol 03). En l'actuació preventiva fins ara realitzada al terç nord del c/ Domicià (Plànol 04), una vegada desmuntats els trams descoberts dels límits del parcel·lari modern, s'han documentat i

excavat un seguit de restes constructives pertanyents a diversos mausoleus i altres tombes del tipus *cupae*, disposades a la banda oest de l'antiga via que conduïa a la porta central de la muralla sud de la ciutat romana d'Empúries. Algunes d'aquestes estructures funeràries es van trobar ja espoliades, però en alguns casos es conservaven les restes de l'enterrament, i consistien majoritàriament en incineracions.

Pel que fa al subsòl de l'espai de pineda on està projectada la prolongació del carrer Claudi, fins a l'extrem nord del carrer Domicià (Plànol 04), també s'hi han localitzat les restes d'estructures de cronologia romana corresponents a un recinte funerari, en aquest cas situat a l'est de l'antic camí romà. Es tracta d'un recinte de planta quadrada o rectangular, a l'interior del qual es van localitzar les restes d'una única tomba, probablement del tipus *cupa*, que es conservava molt destruïda per un gran retall que va comportar l'espoli de les seves restes.

En aquest mateix espai, més a l'est, es va documentar una depressió del subsol natural, que va aparèixer omplerta amb vàries aportacions sedimentàries de caràcter antròpic, amb terres barrejades amb restes de materials constructius, restes òssies de fauna i nombrosos fragments de àmfores i vaixel·la ceràmica de cronologia romana, i que podria haver estat emprada com abocador.

D'altra banda, a la resta de carrers de la part occidental del sector del "Barri dels Emperadors" s'ha efectuat el control arqueològic de les rases de prospecció plantejades al pla d'intervenció inicial. El seguiment de la gran majoria d'aquestes rases ha tingut resultats negatius pel que fa a la localització de restes. No obstant això en alguns casos s'han documentat diverses evidències arqueològiques (Plànol 04). En alguns casos es tracta d'estructures d'època moderna possiblement també vinculades als límits del parcel·lari anteriors, abans comentat. En altres rases s'hi varen documentar únicament nivells relacionables amb estratigrafia d'època antiga. En el cas del c/ Neró, destaca la localització d'un petit tram d'un mur probablement de cronologia romana, així com, en una altra de les rases, de dues tombes d'incineració associables amb els espais funeraris situats al sud de la ciutat romana.

Posteriorment, una vegada completades les actuacions abans esmentades, es va procedir amb el seguiment arqueològic de l'obertura d'unes primeres rases d'obra per part de l'empresa constructora adjudicatària dels treballs d'urbanització, per a la instal·lació del col·lector central de la xarxa de sanejament d'aigües residuals: concretament en tota l'extensió del c/ Claudi i parcialment en els c/ Vespasià i Neró.

Aquestes intervencions preventives i de seguiment arqueològic, que varen ser objecte d'una segona adjudicació independent i prèvia als treballs que es descriuen en aquest projecte, es van realitzar entre els mesos de novembre de 2025 i març de 2026, i posteriorment es van perllongar durant el mes de juny de 2026.

4. INTERVENCIONS PREVISTES I PLA DE TREBALL

Els treballs contemplats en aquest Pla d'Intervenció Arqueològica, que seran objecte d'una nova adjudicació, consistiran en la continuació de les tasques preceptives de control i seguiment arqueològic de tots els rebaixos del subsòl i de totes les rases d'instal·lació dels nous serveis, de connexions i d'escomeses, a realitzar durant la propera tercera fase de les obres d'urbanització del "barri dels Emperadors", i en els dos subàmbits d'actuació definits a una i altra banda del carrer Puig i Cadafalch.

Els carrers concrets on es desenvoluparan els treballs de control i seguiment arqueològic d'aquesta tercera fase, seran determinats prèviament per part de l'empresa adjudicatària de les obres i es tindran en compte les evidències documentades en les intervencions preventives i de control arqueològic descrites anteriorment.

Totes les tasques de moviments de terres, rebaixos i rases durant la continuació de les obres d'urbanització caldrà que estiguin supervisades per un/-a arqueòleg/-loga per tal de constatar la presència o absència de restes arqueològiques. Aquests treballs es realitzaran en tot el recorregut dels carrers, i durant tota la durada de les actuacions de l'obra que impliquin una afectació del subsòl. Si la planificació dels treballs de l'obra implica la simultaneïtat, en diferents punts, de la realització de rebaixos o excavació de rases, caldrà augmentar els equips de treball per a garantir que tot el recorregut quedi supervisat i cobert.

En el cas de localització d'estructures arqueològiques, se'n valoraran l'entitat i la importància i es procedirà a la seva excavació i documentació, tal i com preveu el Decret 78/2002 de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, i com es recull en la resolució de la Comissió de Patrimoni (exp. 132/13). Si s'escau, aquestes restes hauran de ser delimitades i documentades ampliant la superfície de la rasa en la mesura que sigui possible. Considerant aquesta possibilitat, i només en els casos de resultats positius, aquest seguiment arqueològic pot esdevenir una excavació que afecti una zona de major superfície. En aquests casos es procurarà que l'afectació a l'obra sigui la menor possible, tot i que els treballs arqueològics requereixen també d'un procés de treball exhaustiu que és inherent a la pròpia disciplina.

S'ha previst, per a aquesta tercera fase de les obres, una estimació mínima aproximada de 500 h per als treballs de control i seguiment arqueològic dels rebaixos i rases a efectuar, incloent-hi els treballs necessaris d'excavació manual, delimitació i documentació de les restes arqueològiques que es puguin localitzar.

En tots els casos i en cas d'afectació per l'obra, la conservació, el cobriment o el desmuntatge de les possibles estructures descobertes s'haurà de posar en consideració de la Direcció general del Patrimoni Cultural de la Generalitat.

En aquest Pla d'Intervenció Arqueològica no s'inclou la part restant del carrer Domicià, on -atesa l'entitat i la densitat de les evidències arqueològiques relacionades amb els espais funeraris al costat de l'antic camí d'accés a la ciutat romana d'Empúries- es preveu continuar l'excavació preventiva realitzada anteriorment, la qual serà objecte d'una altra adjudicació independent

5. EQUIP DE TREBALL

Per a les tasques de control arqueològic dels rebaixos i rases que són l'objecte d'aquest Pla d'Intervenció Arqueològica, l'equip mínim necessari serà de:

- 1 tècnic arqueòleg/tècnica arqueòloga com a director/a de la intervenció.
- 3 tècnics arqueòlegs/tècniques arqueòlogues, com a suport a les tasques de control arqueològic, per fer possible la simultaneïtat, en diferents punts de la urbanització, del seguiment dels treballs de rebaix del subsòl i d'obertura de rases.
- 2 auxiliars d'excavació de suport únicament si les necessitats del control arqueològic ho requereixin.

En els dos casos, la maquinària necessària per realitzar de forma mecànica els rebaixos i rases de prospecció i el seu posterior cobriment anirà a càrrec del promotor o de l'empresa adjudicatària de les obres.

L'equip mínim previst es podrà incrementar-se i incorporar eventualment altre personal tècnic arqueòleg i/o antropòleg de suport, o be més auxiliars d'excavació, en funció de la complexitat de la tasca i l'entitat de les restes arqueològiques a documentar i excavar.

D'altra banda, s'haurà de preveure la participació ocasional de personal tècnic en topografia per situar les diferents estructures i punts de referència de l'excavació. També és possible que puntualment calgui la participació de personal tècnic especialista en restauració arqueològica per la consolidació d'elements mobles que requereixin una protecció o tractament específic previ a la seva extracció.

Per a les tasques a realitzar en laboratori i per a la preparació de la memòria final es comptarà amb el tècnic/a arqueòleg/-loga que dirigeix la intervenció, que dedicarà el 50% del total de les hores realitzades de treball de camp.

Caldrà preveure també la dedicació d'una part de les hores previstes del personal auxiliar d'excavació per a les tasques de neteja i siglatge dels materials; i la possible participació d'altre personal tècnic de suport (arqueològic, antropològic, de dibuix o de conservació/restauració) en funció de l'entitat dels materials i restes arqueològiques a inventariar i documentar.

6. METODOLOGIA, SISTEMA DE REGISTRE I DOCUMENTACIÓ

Les intervencions previstes en aquest projecte que es derivin de la urbanització i instal·lació dels serveis públics a la urbanització del Emperadors de l'Escala, promoguda per l'Ajuntament del municipi, es faran de comú acord amb el Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de la Generalitat de Catalunya, i en coordinació amb tècnics arqueòlegs del MAC-Empúries. En aquest sentit, el sistema de registre serà el que es determini des d'aquest museu, on es realitzarà també el dipòsit provisional i definitiu dels materials.

L'obertura del subsòl es farà tant mecànicament com de forma manual, un cop s'hagin localitzat restes arqueològiques, que seran excavades i documentades d'acord amb la metodologia més adient i seguint el sistema de registre estratigràfic.

En el cas que apareguessin estructures funeràries amb restes antropològiques, aquestes seran objecte d'un tractament metodològic específic, amb l'eventual suport de personal especialitzat en la seva documentació i exhumació. Les particularitats d'aquestes estructures i la fragilitat de les restes antropològiques exigeixen una excavació acurada, l'ús d'eines d'excavació adequades, així com la utilització d'unes fitxes específiques per al registre de les unitats funeràries i per a la documentació exhaustiva de les restes òssies.

6.1. Registre estratigràfic

El sistema de registre s'ha de basar en la identificació i numeració correlativa de totes les unitats estratigràfiques (UE) que siguin diferenciabls, així com totes les restes estructurals que hi puguin aparèixer. Les unitats estratigràfiques es documentaran en fitxes, amb informació sobre la seva identificació, localització, descripció, relacions físiques i estratigràfiques, interpretació i datació, d'acord amb el model aportat des del Museu d'Arqueologia de Catalunya-Empúries (informatitzat mitjançant el programari Claris FileMaker, versió 19), amb l'objectiu de mantenir l'homogeneïtat i la coherència en el sistema de registre i documentació de les intervencions realitzades al conjunt arqueològic emporità i el seu entorn.

Per documentar les restes antropològiques s'utilitzarà també la fitxa específica de registre d'enterraments aportada des del MAC Empúries, amb la descripció del conjunt de la unitat funerària, les seves característiques tipològiques i el seu contingut (nombre d'esquelets, o d'urnes en el cas d'incineracions, disposició, presència d'aixovar, etc.) i la relació les diferents unitats estratigràfiques que s'hi puguin diferenciar en cada cas. Es completarà amb les fitxes de documentació antropològica *in situ* de cada un dels individus inhumats, prèvia al seu aixecament, amb informació relativa a l'índex de preservació, la conservació diferencial, l'observació de les articulacions i la preservació de les connexions anatòmiques, la situació de les diferents parts de l'esquelet, les alteracions postmortem, etc.

Totes les fitxes de registre i de documentació elaborades s'hauran de lliurar informatitzades i també amb còpia annexada en .pdf a la memòria final de la intervenció.

6.2. Proposta de zonificació i nomenclatura d'Unitats Estratigràfiques

La urbanització del Emperadors, com a espai urbà consolidat del municipi de l'Escala, té una estructura organitzada en vials que divideixen l'espai en diversos sectors, tant per a la intervenció arqueològica prèvia i paral·lela als treballs d'urbanització que afectarà els carrers de la urbanització, com per a futures intervencions a l'interior del parcel·lari (Plànol 05). D'aquesta manera, s'ha generat un sistema de nomenclatura de les unitats estratigràfiques amb valor topogràfic, de manera que amb la indicació dels dos darrers dígitos de l'any de la intervenció a l'inici de la sigla, aquesta contindrà seguidament l'indicador de l'àrea ("E" fent referència al barri "dels Emperadors"), del sector (lletra o lletres inicials del nom de cada carrer, o bé el número que identifica cada sector del parcel·lari) i finalment la numeració de les UEs de cada quadre, rasa o sondeig.

Pel que fa als subàmbits d'actuació en els vials de la banda est i oest de la urbanització, que motiva aquest projecte d'intervenció arqueològica, d'est a oest i de nord a sud, les sigles d'identificació seran les següents:

Carrer de la Palanca:	26-E-P-100 i següents
Carrer de les Coves:	26-E-CV-100 i següents
Carrer Julià	26-E-J-100 i següents
Carrer Marc Antoni	26-E-MA-100 i següents
Carrer Puig i Cadafalch:	26-E-PC-100 i següents
Carrer Trajà:	26-E-T-100 i següents
Carrer Vespasià:	26-E-V-100 i següents
Carrer Domicià:	26-E-D-100 i següents
Carrer Octavià:	26-E-O-100 i següents
Carrer Claudi:	26-E-CL-100 i següents
Carrer Neró:	26-E-N-100 i següents
Carrer Maximilià:	26-E-M-100 i següents
Carrer Juli Cèsar:	26-E-JC-100 i següents
Carrer Emili Gandia:	26-E-EG-100 i següents

6.3. Documentació planimètrica i fotogràfica

El registre de les dades de l'excavació s'haurà de completar amb la documentació que ha d'entregar-se conjuntament amb la Memòria final de la intervenció, d'acord amb la normativa i els requeriments establert des del Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya.

A banda del dibuix de camp, totes les restes aparegudes seran objecte d'una topografia i d'una fotogrametria georeferenciades. La documentació a elaborar ha d'incloure:

- Plànols topogràfics generals de l'àrea que serà objecte de la intervenció
- Plantes generals acotades, ortofotografies i seccions de cada sector a l'escala que sigui més adient (1:200, 1:100 o 1:50)
- Plantes acotades, ortofotografies, seccions i eventualment alçats, de les estructures excavades, a l'escala que sigui més adient en cada cas (1:50, 1:20 o 1:10), amb indicació de les UEs representades i de les cotes absolutes sobre el nivell del mar.

La documentació planimètrica i fotogramètrica elaborada haurà de ser lliurada informatitzada (format .dwg i .pdf). Finalment, es requereix que els resultat final es posicionin en una base GIS, que ha de ser també aportada.

Tota la documentació fotogràfica del procés d'excavació, de les unitats estratigràfiques identificades i de detalls de les estructures o elements més significatius es lliurarà en format digital (.jpg o .tiff) amb una resolució mínima de 300dpi. El document de la Memòria final inclourà una selecció de les imatges més representatives, a una resolució més baixa.

La documentació fotogràfica i fotogramètrica de nivells o d'estructures identificades durant l'excavació inclourà dins de les imatges una indicació del nord i una pissarra o rètol amb la sigla identificadora de la unitat, i si és el cas, de l'enterrament.

S'hauran d'adjuntar els inventaris corresponents al registre de la documentació planimètrica i fotogràfica. En aquest sentit, serà necessari que totes les planimetries i les fotografies de la intervenció estiguin convenientment identificades amb el número corresponent que figuri en aquest inventari

6.4. Recollida, tractament i inventari dels materials

Els materials arqueològics extrets durant la intervenció s'individualitzaran per unitats estratigràfiques dins de sacs o bosses diferenciades, identificades amb la referència a la unitat corresponent, que s'indicarà amb retolador indeleble a l'exterior i també amb una o més etiquetes que s'inclouran a l'interior. Per assegurar la correcta conservació i transport de determinats tipus de materials fràgils, com ara metalls, vidre o restes orgàniques s'utilitzaran recipients hermètics de plàstic, igualment identificats amb la sigla que correspongui.

Els treballs de neteja, tractament i documentació dels materials es realitzaran, sempre i quan no es pacti el contrari, en les instal·lacions del MAC Empúries

Els materials es siglaran d'acord amb el sistema d'identificació de cada unitat estratigràfica. Una vegada classificats, per a l'inventari dels materials de cada unitat estratigràfica s'utilitzarà el sistema actualment emprat al MAC Empúries, que aportarà el model d'inventari informatitzat elaborat amb el programari Claris FileMaker, versió 19).

En el cas dels enterraments documentats en l'excavació s'haurà de realitzar també la documentació i l'estudi de les restes antropològiques, que s'encarregarà a un especialista, i s'inclouran els seus informes a la memòria final dels treballs.

En el cas que es tracti de tombes d'incineració, amb urnes secundàries, la micro-excavació del seu contingut es realitzarà al laboratori del MAC-Empúries, contribuint així a reduir la durada de l'excavació sobre el terreny. Igualment, però, caldrà realitzar el pertinent estudi antropològic.

La intervenció arqueològica haurà de tenir en compte també la possibilitat que algunes restes requereixin d'una consolidació o restauració prèvia a la seva extracció durant l'excavació i abans del seu trasllat als laboratoris i magatzems del MAC-Empúries, emprant mètodes i productes adequats que no impliquin processos irreversibles ni posin en perill la integritat del bé. En aquests casos, caldrà documentar específicament els treballs realitzats així com els productes utilitzats.

Finalment també caldrà preveure la recollida i el processat de determinades restes i sediments per poder realitzar estudis analítics (antracologia, carpologia, fauna, ictiofauna, etc.), que puguin ser d'interès per a la interpretació i reconstrucció de les evidències arqueològiques recuperades. Aquestes mostres i sediments es recolliran en bosses o recipients adients, amb la identificació corresponent.

Una vegada processats i inventariats els materials exhumats i altres restes extretes durant la intervenció arqueològica, es realitzarà la documentació gràfica i fotogràfica necessària per al seu estudi i la incorporació a la memòria final, i es dipositaran als magatzems del MAC-Empúries, utilitzant el sistema d'emmagatzematge i les caixes normalitzades que proporcionarà el propi museu.

6.5. Informes i Memòria final de la intervenció

El responsable de la direcció de la intervenció arqueològica elaborarà els informes que calgui lliurar al Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya, d'acord els requeriments i els terminis establerts per la normativa vigent (Decret 78/2002 de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic).

De cada informe se n'ha de lliurar una còpia en format digital (.pdf), amb la planimetria annexada en format .pdf i .dwg. Aquests documents hauran d'incloure la localització, metodologia, descripció dels treballs, proposta d'interpretació dels resultats i conclusions preliminars, documentació gràfica i fotogràfica i, si s'escau, l'inventari dels materials. Els informes que acompanyaran les sol·licituds de desmuntatge i cobriment d'estructures inclouran tota la informació i documentació (plantes, seccions, etc.) requerida segons la normativa vigent

S'aportarà també la informació detallada dels treballs de consolidació i d'extracció que s'hagin dut a terme en el jaciment, amb referència a la metodologia i la relació dels productes emprats.

La Memòria científica final de la intervenció s'haurà de lliurar al Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya en el termini màxim de dos anys des de la finalització de la intervenció. S'entregarà una còpia completa de la memòria en format .pdf i tots els arxius editables en els formats originals (text, fulls de càlcul, bases de dades, imatges, planimetria en format.pdf. i dwg, georegerenciada e incorporada a una base GIS, ...).

Respecte als continguts que ha d'incloure la redacció de la Memòria, així com la documentació que ha d'adjuntar-se, s'han de tenir en compte els criteris i requeriments establerts en les normativa vigent i altres protocols difosos des del Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya. Així a la Memòria s'ha d'indicar

- La identificació del jaciment i el nom dels autors de la memòria amb la signatura del director, les dates de la intervenció i la data de lliurament de la memòria.
- La situació, les motivacions i els objectius de la intervenció

- L'entorn geològic i geogràfic
- Les intervencions prèvies
- La metodologia emprada
- La descripció dels treballs realitzats i la interpretació de les seqüències documentades.
- Catàleg i estudi dels materials recuperats
- Conclusions, amb la interpretació històrico-arqueològica dels resultats de la intervenció
- Bibliografia

Com a documentació annexa s'inclourà còpia en format .pdf de :

- Les fitxes d'unitats estratigràfiques i d'altres arxius de documentació (d'estructures funeràries i de restes antropològiques, de restauració....)
- Documentació planimètrica: plànols de situació, plànols topogràfics i plantes generals de la intervenció (si s'escau per fases), ortofotografies, plantes de les unitats estratigràfiques més significatives, seccions i alçats
- L'inventari dels materials arqueològics de cada unitat estratigràfica
- Làmines amb dibuixos i fotografies dels materials
- Inventari de fotografies i còpia de les imatges més representatives
- Altres estudis o anàlitzes realitzades dels materials i mostres recuperats en el procés d'excavació o en el filtratge dels sediments recollits (estudis antropològics, de fauna, de restes arqueobotànics, ...)

Una vegada aprovada, es lliurarà també còpia d'aquesta Memòria i els seus annexos, així com de tots els arxius editables en els formats originals, al Museu d'Arqueologia de Catalunya-Empúries, per a la seva integració en el sistema de documentació arqueològica del jaciment emporità i del seu entorn.

7. BIBLIOGRAFIA

ALMAGRO, M. 1953, *Las necrópolis de Ampurias. Volumen I. Introducción y necrópolis griegas*, Monografías Ampuritanas, III Barcelona.

ALMAGRO, M. 1955, *Las necrópolis de Ampurias. Volumen II. Necrópolis romanas y necrópolis indígenas*, Monografías Ampuritanas, III Barcelona.

CASTANYER, P. (coord.) 2003, *10 anys d'arqueologia a l'entorn d'Empúries (1993-2002)*, Ajuntament de l'Escala - Museu d'Arqueologia de Catalunya-Empúries, Girona.

CASTANYER, P. 2009, L'Empúries romana republicana: segles II-I aC., *El món funerari a l'antiga Empúries*, Catàleg de l'exposició, MAC-Empúries i Ajuntament de l'Escala, Girona, 39-42.

CASTANYER, P., HERNÁNDEZ, E., SANTOS, M., SANTAMARIA, P., TREMOLEDA, J. 2012, Intervencions arqueològiques a Empúries (l'Escala, Alt Empordà) als anys 2010 i 2011, *Onzenes Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona (Girona, 2012)*, Girona, 181-210.

CASTANYER P., SANTOS M., TREMOLEDA J. 2015, Els resultats de les recents intervencions arqueològiques a Empúries: els nous espais de necròpolis de l'àrea sud, *Tribuna d'Arqueologia* 2012-2013, Barcelona, 121-140.

CASTANYER, P., SANTOS, M., TREMOLEDA, J., FERRER, A., HERNÁNDEZ, E., SANTAMARIA, P., (2014), Intervencions arqueològiques a Empúries (l'Escala, Alt Empordà) als anys 2012 i 2013, *Dotzenes Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona (Besalú, 2014)*, Girona, 179-218.

SANTOS M. 2009, El paisatge funerari de l'Emporion grega entre els segles VI i III aC, Catàleg de l'exposició, MAC-Empúries i Ajuntament de l'Escala, Girona, 33-38.

TREMOLEDA, J. 2009a, Rituals de la mort, *El món funerari a l'antiga Empúries*, Catàleg de l'exposició, MAC-Empúries i Ajuntament de l'Escala, Girona, 19-23.

TREMOLEDA, J. 2009b, L'*Emporiae* imperial: segles I-III dC, *El món funerari a l'antiga Empúries*, Catàleg de l'exposició, MAC-Empúries i Ajuntament de l'Escala, Girona, 43-47.

Relació de plànols annexos

1. Plànol 01 del Projecte d'Urbanització del Polígon d'actuació 106 ("Urbanització els Emperadors") de l'Escala (Alt Empordà).
2. Plànol 02 del Projecte d'Urbanització del Polígon d'actuació 106 ("Urbanització els Emperadors") de l'Escala (Alt Empordà), superposat a la imatge aèria actual.
3. Plànol 03, amb la situació de les intervencions arqueològiques prèvies al sector de l'anomenat "Barri dels Emperadors"
4. Plànol 04, amb la situació de les diverses rases de prospecció fetes durant la fase 2 d'intervencions arqueològiques al sector occidental del "Barri dels Emperadors".
5. Plànol 05, amb la proposta de sectorització a utilitzar en les intervencions arqueològiques al "Barri dels Emperadors".

TEXT REFÓS
PROJECTE
D'URBANITZACIÓ DEL
SECTOR UA 106 "ELS
EMPERADORS"
L'ESCALA

 Àmbit de l'actuació
UA106 "Els Emperadors"

Mar
Mediterrània

Platja de Rec

SITUACIÓ

PLÀNOL núm

01

ESCALA

1/5.000

DATA

Març 2024

LA PROPIETAT

AJUNTAMENT
DE L'ESCALA

C/. Pintor Joan Massanet, 34
17130 - L'Escaleta

FONT-VIÑOLAS
ARQUITECTES S.L.P

Jaume Marquès i Casanovas 1, b.
17003 GIRONA
Tel.: 972 211364 Fax: 972 223349
fontvi@fontvi.cat

TEXT REFÓS
PROJECTE
D'URBANITZACIÓ DEL
SECTOR UA 106 "ELS
EMPERADORS"
L'ESCALA

 Àmbit de l'actuació
UA106 "Els Emperadors"

EMPLAÇAMENT

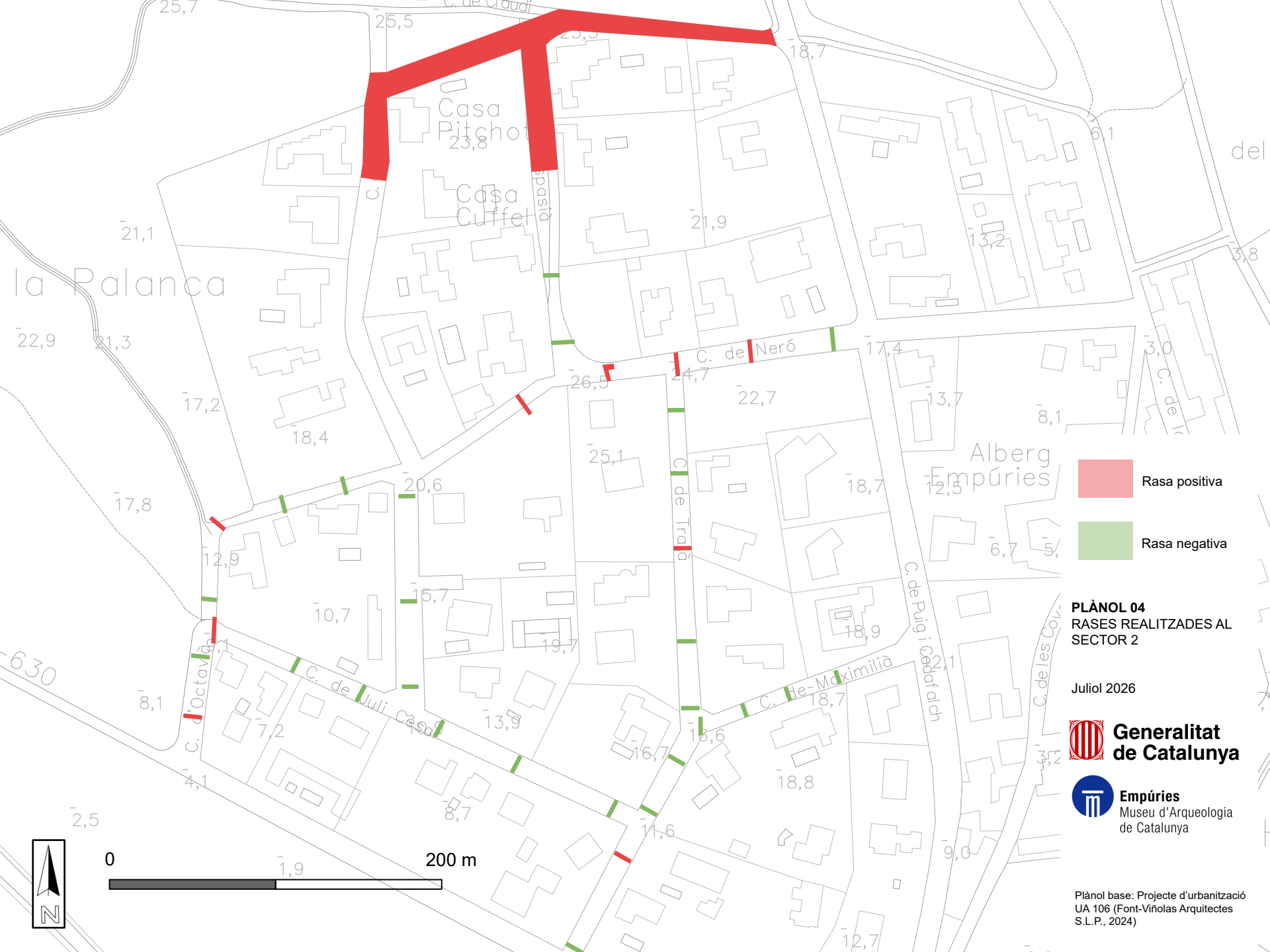
PLÀNOL núm	ESCALA
02	1/2.500
	DATA
	Març 2024

LA PROPIETAT

AJUNTAMENT
DE L'ESCALA

C/. Pintor Joan Massanet, 34
17130 - L'Escal

- Rasa positiva
- Rasa negativa

PLÀNOL 04
RASES REALITZADES AL
SECTOR 2

Juliol 2026

 **Generalitat
de Catalunya**

 Empúries
Museu d'Arqueologia
de Catalunya

Plànol base: Projecte d'urbanització
UA 106 (Font-Viñolas Arquitectes
S.L.P., 2024)

0 1,9 200 m

PLÀNOL 05
PROPOSTA
SECTORITZACIÓ

ESCALA: 1/1.000

Gener 2025

 Generalitat
de Catalunya

 Empúries
Museu d'Arqueologia
de Catalunya

Plànol base: Projecte d'urbanització
UA 106 (Font-Viñolas Arquitectes
S.L.P., 2024)